

AMICULU FAMILIEI.

FOIA SEPTEMENARIA

PENTRU

INSTRUCTIUNE si DISTRACTIUNE.

Va ești în fie-care septemana odata — Marti'a. — Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu întregu e 4 fl. v. a. [10 franci — lei noi] pre unu cursu semestralu 2 fl. v. a. [5 franci — lei noi.]

Catev'a cuvinte asupr'a cestiunei femeiloru.

(Fine.)

Traditiunea si natura suntu cele doue poteri mari la cari se provoaca aderentia teoriei dezvoltate în numerulu precedente, sperandu a-si potè aretà din aceste legitimitatea procedurii lor. — dar' deca vomu cercà lucrulu mai de apròpe vomu aflà ca ambe aceste poteri pledèza espressu pre lângã ameliorarea sortiei femeiloru.

Si anume autàiu amu potè dice dreptu respunsu: Ce ne importa traditiunea? Si ce istoria? Cunoschemu o auctoritate mai puternica decâtu consèntimentulu generalu alu omenimei si acèa e: justitia — dreptulu. Chiar' si deca istoria subordinatiunei sclavice a femeiloru din veacurile trecute se-ar' prolungi inca preste mii de veacuri, nici atunci nu s-ar' potè strivi dreptulu stravechiu predominante asupr'a totororu prejudeciiloru. — dreptulu nelimitatu de perfectionare, care l-au dobânditu tôte fiintele la creatiunea lor. — Inainte de revolutiune numai unulu-doi cugetatori singurateci s'au ocupatu cu ide'a eliberarei sclaviloru. — ins'asi ide'a acèsta de eliberare nu e mai vechia de unu diumatate de seculu; si ore se se pòta deduce din acèsta cà titulu de dreptu alu eliberarei sclaviloru ar' esistà numai de siese-dieci ori optu-dieci de ani si ca acel'a si-ar' fi luat începutulu numai dela apelulu facutu prin Villedu Penn? Inpregiurarea acèa ca umanitatea intrèga a convenitu în tineria femeiei în stare de subordinatiune nu comprobèza altu-ceva decâtu ca acèsta subordinatiune esistã fòrte de

multu, prin urmare este o necesitate ardentã de a o delaturã, ajutându pre femei în calea de a se redicã.

Dar' lasându la o parte acèsta ratiocinare si demonstrare fundata a nôstra, ne nimu si noi cu omenii traditiunei în acèa cà: „Ori-ce reforma 'si deriva indreptatirea si tari'a s'a din reportulu formeii în care se afla faèia de precedentiele; a denegã trecutul e totu atâta càtu a ne denegã pre noi însine.“ — „Dies posterior prioris est discipulus = Diu'a urmatòria este invetiaceu'a dilei precedente. — d. e. diu'a de astadi este invetiaceu'a dilei de eri.“

Dupa acesteã dara, încàtu cu privire la cestiunea femeiloru de sene-si urmèza cà trebuie se lucrãmu pentru de a redicã pre femei, pentru ca starea lor de astadi ce e dreptu e stare de subordinatiune faèia de starea în care trebuie se fìa în venitoriu, dara luandu în consideratiune dezvoltarea de pâna acuma a lor, starea lor de astadi arèta o redicare din starea în care s'au aflatu ele în trecut. Si asia omenii traditiunei chiar' si preste voia lor inca sprigènescu progresulu, pentru ca ori-ce progresu presupune traditiune.

Sè mai face provocare inca la diversitatea naturei si a însusiriloru femeiloru de càtra a barbarulu.

Departe se fìa dela mene, cà imitându pre anumiti socialisti se voiescu a negã acèsta diversitate si a identificã acesteã doue seese! Càci chiar' acèsta identificare ar' fi celu mai poterosu motivu la subordinarea femeiloru, intru càtu tóta fiientia lipsita de drepturile s'ale naturali ipso facto e re-

dusa la starea de subordinațiune. — Nu! Inaintea, mea femeia este o fiinta esentialmente differenta de barbatu, dara in acésta differentia eu nu vedu nici celu mai micu motivu alu subordinațiunei s'ale, vediu inse cu atâtu mai multu necesitatea ardenta a redicarei ei. — Intru adevéru un'a din doue; séu trebuie se reducemu viéti'a femeieloru la cerculu familiei si se edicemu ca totu dreptulu de domnire a loru se restringe intre barierele acesteia, prin urmare chiar' pre bas'a differentiei existente intre femeia si barbatu trebuie se edicemu ca femeia in cerculu seu, adeca in giurulu caminului seu este regina, nelimitata, — însusirile loru speciale le dau o auctoritate deosebita; la care casu chiar' inimicii loru voru fi astrénsi a le eliberá avendu intre ele fiice, soții si mame. Séu din contra trebuie se estindemu influenti'a femeiloru si asupr'a vietiei politice-sociale — si dupa conceptulu meu acést'a e mai legitima, — si in acestu casu chiar' differentia secsuala si naturala a loru e ace'a de ce avemu mai mare lipsa. — Valórea a loru doue fientie o redica mai multu differentia decâtu analogi'a loru. Femeile déca se primescu in viéti'a politica-sociale nu nimicescu influenti'a barbatiloru, ci prin ocuparea locuriloru vacanti voru se-si redice spiritulu profundu si aventatu la inalt'a lui valóre.

Dupa acestea secululu alu XIX-lea trebuie se se acomodeze conceptulu nostru si se considere pre femeia de fiinta egala barbatului, cu privire la dreptu, — dara differenta de elu cu privire la natura. — Si en intetiescu libertatea femeiloru chiar' pre bas'a opiniunei acelor'a, cari suntu cei mai expresi inimici ai acesteia libertati, — adeca pre bas'a opiniunei acelor'a, cari sustienu subordinațiunea femeiloru din motivulu traditiunei si a differentiei secsuale, — documentându ca traditiunea poftesce progressu si diferenti'a secsuale nu esclude egalitatea sociale.

Pre noi ne sustiene istori'a, consciéti'a si chiar' si natur'a; istori'a impune femeiei cá se se silésca spre libertate, éra natur'a i-i desémna calea spre ace'a, direptiune in differenta de cea a barbatului.

Condusi de principiulu nostru, fora de cea mai mica temere inaintamu spre tiént'a nostra. Domnedieu a creatu doue secse umane; noi numai unuia secsu i-i damu tóte drepturile cuvenite omului. Na-

tur'a díce doue, noi dícemu unulu, — precându ar' trebui se ascultamu cuventulu naturei. Unitatea nu numai ca nu se periclitéza prin acésta admittere la drepturile umane si a secsului femeninu, ci din contra numai prin acést'a se intregesce, adeca numai prin acést'a ajungemu la ace'a cá doue poteri consóne un'a alteia se conluere cu eficacitate cá si o singura potere mare spre unulu si acel'asiu scopu.

Si din acést'a va dobândi statulu intoema cá si famili'a. — Spiritulu femeiloru nu e mortu, ci numai e suffocatu; si prin confiniile nepazite da semne despre existenti'a (viéti'a) s'a. Nu ni e iertatu a suffocá o potere care o-a creatu Domnedieu; nici se stingemu o facia care o-a aprinsu-o elu insusiu. Ér' acésta potere abatuta dela tiént'a s'a se deséca pre sene însasi in locu de a se desfasiurá; acésta facia se mistue pre sene însasi in locu de a-si respândi lumin'a.

Se damu locu liberu acestui nou elementu; cáci avemu lipsa de elu.

Noi inseriemu pre stindardulu nostru, pre lâng'a devis'a de *Libertate* si *Egalitate* inca si ace'a de *Fraternitate*; dar' acést'a nu e de ajunsu cá se se înscrie pre stindardulu fálvaietoriu, nici e de ajunsu cá se se proclame de lege, ci ea trebuie inca se se plante adéneu in animele nóstre!

Numai femeiele potu se fia apostoli adevérati ai Fraternitatiei. — *Libertatea* si *Egalitatea* suntu sentieménte barbatesci, respective sentieménte jaluse, preputóre, cari totu-de-un'a se revela in numele dreptului. *Fraternitatea* inse vorbesce in numele iubirei; si iubirea este spiritulu femeiei. — Acestu spiritulu voímu noi a-lu însuflá in viéti'a omenimei, cá prin trensulu se renasca din nou famili'a si societatea umana!

Se vorbimu romanesc!

Cugetarea romanésca
Are portulu romanescu;
Nu lasáti dar' s'o ciontésca
Ce-i ce limb'a ni-o pocescu.

Cându Romanulu se 'ndârjesce
Din tiétiéna cându mi-lu scoti,
Elu 'ti tórna românesce
Unu blastemu de siepte coti.
Cându de dragoste s'aprinde
Elu vorbesce linu si blându,
Incátu dorulu te cuprinde
Dulcea-i vorba ascultându.

Nici odata alta limba,
De pre buse românești,
Nu se 'ndoie, nu se schimbă
Dupa gândulu ce gândesci.

La mânia, la iubire,
La suspinu și chiufuțu,
Dupa chiar' a noastră fire
Graiulu nostru e croitu.
La iubire, la mânia,
La chiotu și la suspinu,
Români'a-i Români'a
Cu faguru și cu pelinu.

Sucindu limb'a româneșca,
Stricându graiulu stramosiescu,
Dupa mod'a frantiuzésca,
Séu cu modulu latinescu,
Ne-amu strînsu mintile cu fraculu
Si sântiulu ni-amu imbracatu
Cu hain'a, de unde draculu
Copii si-a întiercatu.

Romanimea câtu traiesce
Graiulu nu si-lu va lasá;
Se vorbim dar' romanesce
Ori ce neamu in limb'a s'a!

B. P. Hasdeu.

ELU TREBUE SE SE INSÓRE.

Novela de Maria Schwarz.
(Continuare.)

VII.

In demaneti'a urmatória Ev'a se preumblá puçinu prin orasiu, si dupa-ce a cercetat totu ce erá demnu de privitu, se re'ntorsé la locuinti'a s'a, unde pre trepte se intâlni cu barbatulu celu cu ochilari verdi, care o intimpiná cu cuvintele:

— Puçinu cá nu ti-am pierdutu deseyérsitu urm'a, acésta caletoria multa in cóce si in colo erá se me se-ducea pe deplinu.

— E bine cá esci aici amicul meu, pentru-ca inca in or'a acést'a caletorescu in dreptu.

— Me bucuru; si eu te urmezu, — dara unde a disparutu anglesulu nostru? Din ospetaria s'a indepartatu inca asta nópte.

— Intru adeveru? — strigá Ev'a cu ingrozire. Esti securu de ce'a ce dici?

— Da, deplinu securu. Probabilminte s'a obositu in acésta petrecere? — dise barbatulu teneru; — si in casulu acést'a am dobânditu remasiagulu.

Vomú vedé acusi!

Ev'a demândá soçiei s'ale se se gate de plecare, ce'a ce se si intemplá preste o ora. Caret'a Evei intru adeveru fú petrecuta cu fidelitate de barbatulu teneru cu care vorbise mai înainte.

Cumca Ev'a nu erá pré bene dispusa, se vedii de acolo, cá tragîndu-se in unu coltiu alu caretei se parea a se cugetá despre cev'a cu tota emotiunea.

Intru aceste a trebuitu se schimbe caii, si Ev'a, — de si ospetari'a nu avea unu prospectu pré ademenitoriu, — se hotari a se coborí si a pausá puçinu.

Cându i-se opri in curte caret'a, unu individú, esitu cá din pamentu, sari inainte si deschisé usi'a acelei'a offerindu Evei man'a cu cuvintele acestea:

— Concede-mi domnisióra se te ajutu!

— Dlu Milnes! — strigá Ev'a surprinsa, si apoi adausé cu unu viersu care mai multu tradá bucuria, decátu mania: — D'apoi cá d-t'a mi-ai promisú, cá nu me vei urmá mai departe cá o umbra eterna?

— Acést'a e adeveratu, si chiar' pentru ace'a am caletoritu inaintea d-t'ale.

Ajungîndu la usi'a salei, Milnes salutá cu complezantia si dicîndu:

„Viéti'a fericita, dra Eva!“ grabi prin curte in strata unde-lu asceptá caret'a, in care se aruncá indata.

— Ha, ha, ha! — risé cu gloria unu barbatu teneru de lînga Ev'a, care statea cá si o statua in loculu acel'a din care o parasise Milnes: „Asié se vede cá de aci inainte tu o se caletoresci dupa densulu. Ah! Eva, tu fapturá celesta, acuma dora poti vedé, cá ti-ai pierdutu remasiagulu.

— Nici decum. Ma acuma 'su mai aprópe de scopulu meu, decátu odiniora, — respunsé Ev'a intrándu in spaçios'a sala a ospetariei in care o intimpiná o femeia de statura inálta, intrebându-o decumva i pote servi cu ceva?

— Ba, cu nemicu! fú respunsulu scurtu.

Ev'a pasi la o feréstra inaintea carei'a erá o mésa vénata; pe mésa jacea o epistola adresata ei. Luá in mâna epistol'a si chiar' voiá se-o desface, candu dise Gunnar, — pentru-cá elu a fostu barbatulu celu cu ochilari verdi:

— Acést'a vene de securu dela anglesulu teu, care te incunoscintieza in modulu acést'a, cá elu fuge de tene.

— Asié credi? — intrebá Ev'a cautádu la verulu seu. Ai curagiú a te remasi si a dou'a ora?

— Fia, nu-mi pasa; dar' anume asupr'a ce?

— Asupr'a contienutului acestei epistole. Eu cređu, cá ea contiene o noua dechiaratiune de amoru.

— Sê pote, numai cá la acést'a va fi adausu sî ace'a, cá d-lu Milnes dupa-ce nu voiesce a se neferici-fuge atátu de tene, cátu si de amorulu seu!

Ev'a invérti cátuva tempu epistol'a printre degetele s'ale, apoi dise suridiendu:

— Nu pote se contiena nici unu adausu de acést'a.

— Bine, se ne remasimú dara!

Gunnar 'si intinsé mân'a catra Ev'a.

— E bine, fía, déca intru adevéru se afla in ea acestu punctu, indata vei si primí afirmativulu „da“ — ér' déca nu, vomu remané pre lângá remasiagulu nostru celu vechiu.

— Asié se fía!

Acuma Ev'a rupse couvert'a, si nu aflá pre papíru decátu aceste trei cuvinte:

„Eu te iubescu!“

Ev'a risè din anima si intinsè epistol'a lui Gunnar

— Ei bine, ce dici acum'a iubitulu meu?*

— Adausulu e cuprinsu in ace'a, ca dinsulu a culetóritu, dupa ce te-a ajutatú afora din caret'a t'a, si s'a assecuratú cá nu-lu vei mái urmá.

— Ace'a e numai poveste. Celu ce ride in urma, acel'a ride mái bine. Adu-ti amente de ce'a ce ti-am disu, cá „elú trebue se se insore!“

In ospetari'a cea mái de aprópe Milnes éra se iv inaintea caretei Evei, cá se o ajute.

— Si d.-t'a, d.-le Milnes nu o tíeni acést'a dreptu úrmarire?

— Ti-am promisú, d.-siora, cá nu te voiu urmá si eu mi-am tienutu cuventulu. Impregiurarea cá eu te ajutu a te cobori din careta, credu cá nu se póte luá dreptu isgonire séu úrmarire. Éca, d.-lu acést'a cu ochilari verdi, — acést'a e care te urmáresce.

— Déca elú o face acést'a, o face pentru-cá are dreptu se o faca. Se póte cá va veni si tempulu acel'a candu lu-voiu numí barbatu alu meu.

— Acést'a nu se va intemplá, d.-ra Eva, nici odata, nici odata!

— Si pentru ce nu?

— Pentru-cá eu nu voiu concede.

Dupa acesteá Milnes facú unu complimentu inaintea Evei; si in momentulu urmatoriu deja érá in caret'a s'a, care grabi cu repediune mái departe.

Candu Ev'a intrá in chill'a de óspeti, i veni inainte o féta tenera, aducúndu in mána o epistola si o întrebá

— D.-t'a esti, d.-sior'a Horner? Am de a-ti admanuá o epistola.

Ev'a desfacú scrisorea, si ceti:

— „Eu te iubescu.“

Intregu cuprinsulu epistolei si acum constá numai din aceste trei cuvinte.

La cea de antáia statiune, candu Milnes érasiu stete la usi'a caretei, Ev'a i-i reflectá cu unu tonu aspru:

— De ce me ascepti totu-de-a-un'a cu epistole atátu de lungi?

— Pentru ca voiescu a-ti amentí unu lucru, care me temu cá l'ai poté uitá, si care chiar' pentru ace'a nu potú se-lu repetiescu destulu de adese-ori.

— Dara ce voiesci a ajunge cu acést'a.

— A sculptá atátu de adéncu in anim'a d.-t'ale aceste cuvinte, incátu intr'o di se mi le dtci acelea ins'a-ti d.-t'a mie.

— Incérca dara a face si ace'a cá sórele se resara dela apusu!

— Crede-me d.-siora, cá nemicu nu e impossibilu, déca vomu cu tóta seriositatea, si eu voiescu cá d.-t'a se me iubesci.

— Dara eu érasiu nu voiescu; si de ce se lasi câmpulu de bataia cu victoria d.-t'a si nu eu?

— Pentru-ca d.-t'a esti femeia, care are de-a remané devinsa.

— Ér' eu te potú assecurá, cá victori'a luptei nóstre va fi pe partea mea.

Milnes facú unu complementu de despartire, dicúndu:

— Eu nu ceru decátu trei cuvinte.

— Da, inse pentru cá se le potú esprimá acelea trei cuvinte, eu trebue se le sentiescu in anim'a mea, cá-ci limb'a are de a fi aici numai tèleuitoria.

— Asié e, d.-t'a trebue se me iubesci!

— Nici odata, d.-lu meu, nici odata!

Ev'a facú unu complementu, si Milnes pasí in caret'a s'a, aruncándu asupr'a lui Gunnar, — care numai acuma descinsè din careta, — o privire nu pré amicale.

Erá sér'a tardiu candu ajunsè caret'a Evei in J. Din josu de trepte, inaintea casei, stá Milnes si i-i intinse braçiulu.

— Domnulu meu, d.-t'a esti nesuferibilu, — strigá Ev'a. Candu vei incetá cu chinúirile d.-t'ale?

— Cándu d.-t'a vei dice, cá me iubesci.

— D.-t'a esti preste mesura cerbicosu.

— Dara pentru-ce nu me poti iubi d.-t'a? — întrebá Milnes, ajutatú pre Ev'a a se urcá pre trepte in susu.

— Pentruca nu te iubescu.

— Desí eu sum unu omu frumosu, si precum dicitu omenii, unu conversatoriu placutu, — disè Milnes cu surisu siluflu.

— Se póte, dara pentru mine nu.

Candu in demaneti'a dilei urmatoria Ev'a merse spre a se urcá pe coperementulu nafei, cá se se re'n-tórca in Stockholm, la trepte aflá pe ceneva, care facúndu-i unu complementu plinu de reverintia, i intinse braçiulu; si acestu ceneva nu érá altulu decátu anglesulu nostru.

— E bine d.-ra! asié dara celu alaltu cavaleru nu e in urm'a d.-t'ale? — întrebá Milnes dupa câteva momente, in cari ocupá locu pe o sofa verde lângá Ev'a.

— De securu nu sciu, inse eu sperezu cá da.

— Indesiertu sperezi, — o asecurá Milnes rídiendu.

— De unde scii d.-t'a acést'a?

— De acolo că însoțitorii d-t'ale încă dormeau; și cugeta că naia va pleca numai la șapte ore, adică două ore mai târziu.

— Și cine l'a sedus?

— Eu.

— Donni'ata?

— Da, d-ra Eva, și camerier'a a fost bine remunerată, pentru că în loc de cinci ore se-lu descepte la șapte.

— Dar' acésta e o impertinentia!

— În lupta e iertată toată înșelăciunea între partile inimice. Și apoi d-lu Hjorth și eu suntem doi inimiți, cari vomu a ajunge în posesiunea aceluia-si tesauru.

— Întru adevéru mi-ar' plăcé foarte multu a debarca și a te lasă singuru în acésta naia.

— E târziu pentruca s'au trasu în lontru treptele! — Acuma d-siora Eva două zile întregi ne vomu continuă lupt'a pre acésta naia.

Înse eu me voiu închide în căiute'a mea, pentru de-a încungiurá societatea d-t'ale.

— Rămâi numai te rogu pre unu momentu și privește la laculu Wetern. Asié dara că e farmecatoriu?

Flecariturile comice în adevéru le intrerupse o contemplatiune poetică, în care Milnes descrie cu cuvinte sublime tabloulu farmecatoriu ce se desfășurá înaintea lor. . . Si în adevéru erá unu prospectu farmecatoriu, cum naia parasi portulu lunecându mai departe pre suprafi'a netedă a apei, care se desfășurá înaintea loră că și o placă de cristalu, de-asupr'a s'a cu negura flotantă, care asemenea unui velu se tragea totu mai departe și mai departe, aurindu-se de stralucitoriale radie ale sórelui, cari salutáu cu surisulu loră placutu pre frumoșele dîne ale apelor. Déca priviau mai departe, acolo vedeau ivindă-se Visingsulu că și unu suveniru întunecosu a timpiloru trecuti.

Ev'a erá dotată dela natura cu unu spiritu susceptibilă și cu unu simțiu poeticu, care se scie însufletit pentru totă ce e frumosu, sublimu și nobilu. — Si acésta icona maiestosa a naturei făcú se-i palpitate anim'a cu vioitiune. Ea respirá frumseti'a acestui tablou cu totu foculu spiritului seu și cu totu picurulu de sânge alu animei s'ale; și cu totă vioitiunea simțimentelor s'ale curate și necorupte dădea espressioni însufletirei produsă intrîns'a prin acésta privelisce frumoșă. — Déca Ev'a în totu-de-a-un'a erá placută, — apoi în momintele acelea în cari i cuprindea sufletulu ceva idea s'eu scenică, cu totu dreptulu se poté dice farmecatoria.

La sublimitatea acestei icône, care se estîndea înaintea lor, ea și uită de comedîa începută cu Milnes; densii mai bene de două ore conversară cu totu foculu spiritului loră despre acésta regiune incantatoria, — revelându-si încă și mai multu sublimitatea animei loră de câte ori prin preschimbarile regiunilor se desemnă cugetariloru loră câte o nouă directiune diu ce în ce mai frumoșă și mai plină de farmece.

De securu că si-ar' fi continuat și mai departe

observatiunile loră déca nu-i intrerumpé unu versu, mă chiar' melodicu, cu întrebarea s'a prosaica.

Voiți a bé cafea?

— Fora indoială, — respunsé Milnes, — mai multu pentru că se scape de individulu sositu în acestu momentu inconvenabile, pentru că abié se poté crede se fia fostu deplinu consciu despre întrebarea ce i s'au pusu și respunsulu ce a datu elu.

— Ah, d-le Milnes numai acuma observezu, că întru atât'a ne-am cufundat în admirarea frumsetielorū naturei, încátu eu mi-am uitat a me retrage în căiute'a mea și ambii ni-am uitat de inimiti'a noastră.

— Eu asiú avé o propunere d-ra Eva?

— Si anume ce propunere?

— Se lasamu la o parte cu acésta ocaziune inimitiile nóstre, și se ne nisuiamu a fi unulu altui'a sógiu de caletoria placutu și amabilu.

— Bine, nu-mi pasa, fia; eu nu voiú riscá nimica; ast'felu celu pușinu nu trebuie se me închid. Asié dara s'a hotaritu, că sub totu tempulu nu vomu vorbi despre a . . .

— Despre amorulu meu, voiú se dîci.

— Despre fantasi'a nebună a d-t'ale, d-lu meu, — acésta e numele ei celu adevératu.

— D-siora Eva! — strigá Milnes într'unu tonu nu pré conveniente.

— D-le Milnes! — respunsé Ev'a în acélu tonu.

— Bine dara, eu nu voiú vorbi nici unu cuvintu despre acésta, pâna ce vomu fi pe vaporu.

— Bene, și eu încă apromitu, că asié voiú fi de amabile catra d-t'a precum . . .

— Precum ai fostu pâna ce nu mi-ai facutu prim'a dechiaratiune.

— Precum asiú fi și catra unu omu cu minte, am voiutu a dice.

— Asié dara d-t'a me socoti de nebunu.

— Câm asié ceva: dara despre obiectulu acésta nu-mi este iertat a vorbi

— Numai unu cuvintu: déca eu sum nebunu, apoi am inebunitu atunci, candu m'am amorisat de d-t'a.

— Asié dara amorulu d-t'ale e o nebună?

— Sii că cuvintulu acésta e eschisu din gur'a mea, pâna ce vomu fi pe acestu acoperementu.

— Bine dara.

Întru acésta aduseră caféu'a: — și Milnes conduse conversatiunea la unele suveniri de caletoria.

Descrié câteva regiuni orientale cu trasure bine nimerite: și acésta conversatiune érasiu i-cuprinsé întru atât'a, încátu ambii aflară o adevérată plăcere în preschimbarile ideiloru asupr'a regiunei.

Afora de acésta la fie-care puștiune istorică pre lângă cari treceau, precum și la Waldstein. Ev'a totu-de-a-un'a făcea unele explicatiuni pline de umor și de observatiuni ingenioșe.

Candú regele dîlei, disparéndu printre frundiele pădurei, lasă orizontulu acoperitu de-o roșiétă purpură,

si nóptea se gatá a imbracă pamentulu cu vest'mentulu seu întunecosu, Milnes si Ev'a se aflara pe deplenu surprinsi, cá s'a finitu diu'a atátu de curundu. Ev'a se redicá si 'si intinse man'a d.-lui Milnes. Acest'a apucându-o díse cu tonulu celu mai sentiementalu:

— Primesee multiemit'a mea, pentru acésta di, a carei'a suvenire va traí pururea in anim'a mea. Asta-di am invetiatiu ântâia-si data a cunósee femeí'a si a o pretiúf dupa meritu.

Multiamita d.-ra Eva; pâna acum nu am cunoscutu sub numele de femeia decátu numai nescé flori delicate.

— Ah, d.-le Milnes, — d.-t'a cugeti in modulu acest'a, numai pâna candu esti inca su impresiunea momentului. Mâne si eu voiú fi numai o asié flore cá si celealalte. Nópte buna d.-lu meu!

Ev'a dupa aceste disparú pe treptele conducatoare ía caiute'a s'a.

Milnes radiémendu-se de grilagiu remase totu in loculu seu si ficsându-si privirea spre surfaci'a neteda a apei, meditá intru sene:

— Intru adeveru o iubescu, pentrucá o pretiuescu si o onorezu. Dêns'a e amesteculu admirabilu alu vietiei, focului, veseliei, sinceritatii; si are nescari sêntiemente multu mai nobile si concepte multu mai intieleginte, decátu cum am crediutu cá ar' poté avé vre-o femeia; si apoi vointi'a ei firma, acésta independentia rapitoria, tóte, tóte se paru a fi create anume pentru de-a me face cá se me hotarescu la cea mai mare nebun'a — la casatoria. O! femeia, femeia, tu cea mai mare inimica chiar' si a celoru mai firme propusuri ale nóstre!

Ér' Ev'a dându-si in susu perulu, tienti intru sene acestu monologu:

Domnedieu intru adeveru a creatu pre barbatu, cá se rapésca anim'a si mintea sermaneloru femeí. Si intru adeveru cu amendoue stámu pré reu. — Anim'a mea inca in érn'a trecuta a sboratu departe dela loculu seu, dara mintea mi-o retienuse-mi. Astadi deja erám pre calea cá se-o pierdiu si pre acést'a, — inse trebue se fiu cu buna paza cá se-mi potu ajunge scopulu, — cá se aretu adeca in urm'a urmeloru, cá: „Elu trebue se se însóre!“

(Finea va urmá.)

Nu sciu...

*Nu sciu de ce cate-odata
Sentiu ca inim'a-mi tresare,
Candu audu plangundu cu jale
Córdele unei ghitare;*

*Dara sentiu c'o córda franta
Plange si 'n anim'a mea,
De o tainica durere
Ce nu s'a mai vindecá.*

Societatea de cultura Macedo Romana.

(Vedi si nrulu 7 Cursulu III.)

„Domnule directoru a diuariului „Amiculu Famieliei!“ Avemu onóre de a ve comunicá aci anexatu, staturile „Societatii de cultura macedo-romana,“ care s'a constituitu si a inceputu a functioná. Rogandu-ve, domnule directoru, cá se benevoiti a dá acestoru statute cea mai intinsa publicitate prin stimabilulu d.-v. organu, subsemnatii ne credemu autorisati a declará, cá Societatea pune interesele ei sub patronagiulu nefalibilu alu pressei nationale, acestu mediulocu sublimu de cultura alu maretiei nóstre epoche.

Noi nu ne indoimu unu singuru minutu despre triumfulu causei ce sustienemu, de indata ce pres'a, prin urmare si puterniculu d.-v. organu de publicitate, ne va acordá concursulu seu pretiosu. Si care este óre cestiunea nationala, pe care pres'a n'a sustienutu-o si n'a triumfatu? Au dóra unirea, instructiunea publica gratuita, inproprietarierea clacasiloru, secularisarea averiloru monastiresci, cutropite de calugarii straini; regimulu constitutionalu, independinti'a terei si altele, nu suntu pe atatea triumfuri reportate de natiune cu concursulu inainte mergatoriu alu pressei romane?

Câtra pressa dar' facemu antaiulu nostru apelu, cá se descepte si se atraga bagarea de séma a natiunii asupra romanescii si plina de viitoriu Asociatiuni ce s'a infintiatu, spre a scapá din ghiarele ignorantiei si ale peirei, doue milióne de frati ai nostrii de preste Dunare, ce cu lacrimi implóra ajutoriulu „Romaniei libere“, nu spre alta, ci spre facere de beserici, scóle si tiparirea de carti, in sfânt'a si armoniós'a nóstra limba. Ast'felú au se póta si ei a se bucurá, celu puçinu, de astadi inainte, de dreptulu, pe care Creatoriulu l'a acordatu tuturoru popóraloru, dreptu de a invetiá detoriile si prerogativele omului, dreptulu in fine, de a comunicá cu semenii sei in limb'a natala, care pentru toti romanii cis-Danubieni, cá si pentru trans-Danubieni, trebue se fia, se cere se fia romanésca si numai romanésca. Au dóra, nu traimu noi, in secolulu alu XIX-lea, secolulu desceptarii nationalitatiloru?

Redicati dar', voi organe romanesci vócea vóstra autorisata si ascultata; redicati-o si nu puneti pén'a josu, pâna ce in fia-care comuna romanésca de preste Dunare nu se va infintiá o scóla si-o beserica romanésca. Si fiti bine incredintiati, cá in curendu cele doue milióne Romani de acolo nu voru mai rosí in faci'a unui bulgaru, a unui grecu, a unui serbu seu turcu; ci voru avé si ei o beserica, o scóla, o limba romanésca; dupa cum bulgarulu, serbulu, greculu si turculu cu care inpreuna vietuescu fratii nostrii de secolu, au scólele lorú, templele lorú, cărtille lorú, fara cá nimene se-i persecente pentru esercitiulu acestui dreptu fórté naturalu, dupa cum de secolu suntu persecutati si sincanati prin tóte modurile Romanii din peninsula balcanica.

Acestu resultatu Dommedieescu dobêndindu-se se va detori in mare parte si concursulu d.-vóstre domnule directoru.

Multiemindu-ve de mai inainte, in numele intregulu consiliu alu societatii, ve rogamu domnule directoru se binevoiti a primí asigurariile nóstre cele mai caldurose de stima si inalta consideratiune.

G. Chitiu, G. Goga, V. A. Urechie, G. Missailu.

Nota: Ori ce incassari de bani au a se face numai de catre cassierulu societatii d-nu Cotodi in modurile si locurile ce se voru indicá prin publicitate. — Ori ce colecte de persóne straine societatei seu fora permissiunea espressa a societatii, voru fi urmarite conformu legii.

Statutele societății de cultura macedo-romana.

Art. I. Societatea de cultura Macedo-romana are de scopu:

a) A răspândi prin școli, începându de la cele primare, în limbă română, învățatură între locuitorii Români de preste Dunare și de preste Balcani;

b) A starui pentru bună stare a bisericilor comunităților românești, de a dăruți dăruirea și de preste Balcani;

c) A privilegia mersul școlilor existente în acești părți și a lucra la îmbunătățirea lor sporitoare;

d) A le dăruți cu cărți, biblioteci, aparate. A întreprinde însuși și a îndemna editarea de cărți pentru Români din acele părți.

Art. II. Soc. de cultura Macedo-romana va putea primi legături și donațiuni, ce i se vor face de binevoitorii Românilor trans-danubieni.

Art. III. Soc. de cultura Macedo-romana va fi dăruitoare a veghiă și a starui, pentru că ori ce donațiune sau legatură, chiar anteriormente făcute constituției societății se nu se distragă de la destinația lor, ci se aducă întocmai la îndeplinire, după voința testatorilor și donatorilor.

Art. IV. Soc. de cultura Macedo-romana se va silii a aduce bună înțelegere între diversele națiuni conlocuitori și între Români de preste Dunare și Balcani, făcându-le prin presă și prin misiuni și cu ori ce mijloc a înțelegere, că salvarea comună este asigurată numai de la înfrățirea sinceră, și nu de la persecutarea reciprocă, nici prin tendințe fatale de desnaționalizare mutuală.

Art. V. Fia-cine poate deveni membru Societății de cultura Macedo-romana, făcându cerere pentru această comitetului societății.

Art. VI. Fia-care membru este obligat la o cotizațiune de 40 lei pe an, plătit după voință, sau înainte sau anticipativ pe trimestru.

Art. VII. Persoana care dăruie Societății fonduri mai mari de câtu 1000 (o mie) lei noi, se declara membru fondator al Societății.

Art. VIII. Administrațiunea Societ. în vedere cu scopurile sale, este încredințată unui consiliu compus din 35 membrii aleși dintre membrii Societății, pe unu periodu de 3 ani.

Art. IX. Alegerea consiliului se face la fia-care trei ani în ziua de 15 Octombrie, cu ori câți membrii voru fi prezinti, după prealabilă convocare publicată cel puțin prin trei jurnale române.

Art. X. Consiliulu alesu numește imediatu din sinulu sau îndată după constituirea sa unu comitetu compus din trei membrii, pentru conducerea afacerilor Societății.

Durată funcționării membrilor din acestu comitetu este legată cu această a însuși consiliului.

Art. XI. Unu regulamentu elaborat de consiliu va determina atribuțiunile consiliului și ale comitetului.

Art. XII. Consiliulu va ține ședința de câte ori va fi invitat de comitetu, și la 10 Octombrie și 10 Maiu se va aduna în ședința foră nici o convocare specială, spre a se ocupa de lucrările Societății și a cerceta despre mersul acestor lucrări, sub conducerea comitetului dirigent.

Art. XIII. Comitetulu se aduna de câte ori trebuința cere, dară negresit odată pe luna la 30 a făcării luna.

Art. XIV. La 15 Octombrie a făcării anu se va ține o adunare generală a tuturor membrilor Societății, anunțându-se această și prin foile române.

Acastă adunare asculta dăruia de șema a consiliului și alege (la fia-care trei ani) pre membrii lui, ori și în fia-care anu înlocuiesc pe cei cari din unu motivu plausibile au lipsitu de la îndetoriere.

Art. XV. Consiliulu poate convocă adunări generale și la alte date, după trebuințele Societății.

Art. XVI. Fondurile Societ. se constituie din:

a) Cotizarea membrilor.

b) Subvențiuni, legături, donațiuni.

Art. XVII. Consiliulu fixăza bugetele fia-carui anu, după care comitetulu se conduce la lucrările sale.

Consiliulu primesc de la comitetu dăruia de șema de modulu întrebunțării fondurilor și la rându sau o dă și în consciința adunării generale de la 15 Oct.

Art. XVIII. Presedintele consiliului este și presedinte adunării generale a Societ. Acastă înse alege la fia-care sesiune a sa mai multi vice-presedinti și secretari.

Art. XIX. Pentru primă data alegerea membrilor consiliului societății și a comitetului dirigent se va face cu derogare de la datele fixate la articolu de mai susu din acestu statut. Asemenea și dată primei adunări generale o va fixă consiliulu Societății.

Art. XX. Statutele de față, supuse de consiliu aprobării guvernului român, nu se potu modifica de câtu de adunarea generală și numai asupra unei cereri a consiliului, întemeiată pe experiența de 3 ani de funcționare.

Notiție folositorie.

Foculu escatului din aprinderea petrolului se stinge la momentu tornându-se lapte asupra lui. — Se poate înse și preveni deca în țigaița lămpii adevăta în glăja în care e a se pune petrolulu se va pune sare benemarunțită cu unu verva de cutitu. Sarea pusă odată ajunge pentru 3—4 seri și numai totu la a 4—5-a sera e a se pune din nou, spalându-se mai întâiu bene glăja. — Prin această procedură se ajunge această ca petrolulu da lumina mai vederă, tubulu ce se urea din glăja în care se torna petrolulu nu crepa nici deca acela arde cu făcarea mai marisioră decât de ordinariu, și versându-se petrolulu aprinsu pre ori-ce obiectu se stinge la momentu.

Barometru economieu se poate face în modulu urmatoriu: Ia 50 centigrame de camforu, totu atât a sare de nitru și sare de amoniacu. Pune se se topesca deosebitu fie-care din aceste substanțe în spiritu curățu, punându sticlă în care se afla camforulu în apa caldă pentru că se se topiasca mai curându. Amesteca apoi aceste trei solutii într'o sticlă lungă și strimta, cum sunt de exemplu sticlele cu apa de Coloniă. Astupa după această sticlă cu unu dopu sigileza-o cu cera rosă și o atârna spre nordu. — Deca lichidulu din sticlă sta limpede e semnu că va fi tempu frumosu. Deca se turbura este semnu de ploia. Deca se formăza norisiori suspendati în lichid e semnu că va urmă fartuna. Deca acesti norisiori sunt mai desi și mai gramaditi e semnu că va urmă ploia sau zapada. Deca în partea de susu a sticlei se arăta fricele noroșe, e semnu că va urmă ventu. Deca lichidulu are față cetioșă e semnu că va urmă tempu umedu și schimbiosu.

REVISTA.

Independenț'a României o-a recunoscutu în dilele acesteia și Regatul Italiei; și în urm'a acesteia a trimis la București de ministru reprezentante alu afacerilor s'ale pe Comitele Torielli.

A. S. Regale Domnulu României în 18/30 nov. a asistatu la serviciulu religios celebratu în beseric'a armenesca de P. S. S. Choren Nar Bey, arhiepiscopu de Besictasi principe de Lusignan. Prea Înaltiatulu Domnitoriu a fostu întemplat la intrare de câtra episcopii și notabilii comunității armenesce, și în curtea bisericii erau asediate scôlele patronate de acêsta comunitate. După sevêrsirea liturgiei s'a celebratu unu Te-Deum pentru Altetiele Loru Regale și P. S. S. arhiepiscopulu a rostitu unu cuvântu bine sêmțitu, multiamîndu pentru protecțiunea de care Armenii s'au bucuratu totu-dea-una în Români'a și pentru iubirea frățiească în care comunitățile de acestu ritu conviețuiescu cu concetățienii loru români.

Concertulu Reuniunei române de cantari din Sabiu arangiatu în 18/30 novembre a. c. avu unu succesu stralucitu. Debutanții si-au executatu cu dexteritate măestra rolurile lor și publiculu numerosu ce a participatu la acestu concertu a avutu una sêra intru-adeveru placuta și amuzanta. — Concertulu s'a începutu cu „Mandolinat'a" de E. Palahilde, executata de corulu vocalu; apoi a urmatu „Scene de baletu" de Beriot, executate pre violina de Victoru Rosc'a cu acompaniamentu pe fortepiano de I. Diedek; și în urma s'a gatu prin „Verfulu cu doru" balada nationala în 3 parti, textu de N. Laroc (M. S. Regala Dômn'a României) musica de C. Liubiz. Cuprinsulu acestei balade, alu carei'a textu fû impartitu publiculu participante în brosiure de luesu, aparute în editiunea Reuniunei, este urmatoriulu:

Dintre Carpati se 'naltia	Èr piscu-i stralucesce
Unu munte pân'la nori.	Cu flori acoperitu
Verfulu cu doru și astadi	Acolu'n vremea veche
Se chiama de pastori	Unu tineru a moritu:
Din umedi vai, din codri	O ierna petrecut'a
Cu umbrele adônci	În codru singurelu
De fagi podôba 'naltia	Pân' ce unu doru de môrte
Pe umeri-i de stanci.	Topi anima'n elu.

Si êta cîte astadi
Din ômeni mai ascultu,
Câ s'a întemplatu acolo
În vremea de de multu!

Succesulu stralucitu alu acestei balade este de a se multiamî damneloru Ann'a Mog'a n. Bolog'a, Minerva Brote, domnișoareloru Elen'a br. de Popu, Mari'a Bolog'a și Mari'a Rosc'a, domniloru Iosifu Popescu și P. Cior'a; și Corului vocalu alu Reuniunei, precum și dirigintelui aceluia d-lui C. Frühling.

Siedint'a publica a Societatii de lectura „Andrei Siagan'a" ținuta în 29 nov. 4 decembrie, a succedut foarte bene spre deplina multiamire a numerosulu publicu, care a umplutu tôte unghiurile salei seminariale, în care s'a intrunitu acêsta siedint'a. Program'a executata intru tôte punctele s'ale cu precisiune și dexteritate — a siedintei acesteia a fostu urmatori'a: 1. La o rândurela, poesia de D. Bolintinenu — executata de corulu vocalu, 2. Cuventare ocașio-

nale, rostita de Gerasimu Sêrbu, 3. Beseric'a risipita poesia de V. Alesandri, dechiamata de Nicolau Borzu, 4. Domnedieulu nostru, poesia de I. Al. Lapedatu, executata de corulu vocalu, 5. Crestinismulu și influenț'a lui asupra desvoltării intelectuali disertatiune de G. Bobesiu, 6. Danu capitănu de plaiu poesia de V. Alesandri dechiamata de Ioanu Micu, 7. Feciôr'a Mari'a poesia de D. Bolintinenu executata de corulu vocalu. La sfêrsitu Parintele archimandritu și vicariu metropolitanu Nicolae Popea adresă tinerimei cuvinte parentescei încuragîndu-o a înainta pre calea începuta.

Bulgari'a se afla în mare fierbere. Ministeriulu a abdisu. Capulu opozițiunii D. Karaveloff, care a fostu încredințatu cu formarea unui nou cabinetu, a dechiaratu că acêsta nu i-e cu potenț'a, negasîndu elementele de lipsa. Principele a disolvatu Camer'a și e posibilu că va fi nevoiutu a suspenda și Constitutiunea.

Sv. Milețicu care — învinuîndu-se cu less-maies-tate — fûse judecatu la închisore de 5 ani, în dilele acesteia a fostu agratiatu și pusu pe picioru liberu. Preste pușin se crede că va reintrâ în Camer'a Ungariei că deputatu în loculu lui Ant. Hodsiciu care va se abdică în favorea densului.

Au fostu esunate mai multe ținuturi ale Transilvaniei și Ungariei; și deca nu urmă unu înghietu grabnicu eră se suferim daune neprecalculabile.

Procopiu Ivacicovicu a fostu pensionatu, acordându-i-se pre anu o suma de 24000 fl., er' în loculu densulu de administratoru a patriarhatulu serbescu fû numitu Episcopulu Germanu Angeliciu.

Jidanii din partile de susu ale Ungariei și de prin Galit'a emigrâza în Americ'a.

Timbre noue se voru pune în circulațiune dela 1 ianuaru 1880 st. n.

În Spani'a s'a constituitu unu nou ministeriu su presiedent'a Dnui Canovas de Castillo.

Pana candu o fi pace? În provinciile de apusu ale Rusiei suntu cu multu mai multe ostiri gramadite de câtu s'ar' cere pentru nabusirea elementulu polonesu. În orășiele mici cu câte 10000 locuitori suntu asediate mai multe bataliune de infanteria, cavaleria și artileria. În Varsiovia se afla 10 regimente de infanteria. În cercurile oficiariloru domnesce o mare agitațiune în contra Austriei și Germaniei. Ei vorbescu cu o neputsa placere despre isbucnirea unui reshelu la prima-vêra.

Hymen. Se cunună: Regele Spaniei Alfonso cu Archiducea Mari'a Cristina în 17 29 novembre.

Membrii „Convenirei" suntu avisati a-si face relațiunile anuale, conformu statutulu, la: Presidiu în Gher'la.

Necrologu. A repausatu: Elis'a Regescu recte Regepu, un'a din cele mai virtuose fiice, sora și amica, membra zeisă a „Reuniunei damneloru rom. din Temisior'a" în etate de 23 ani la 16 28 noemvre în Temisior'a.

Din eróre a repasu neamentita între **Desiegatori** Gacituri din numerulu 7 Domnișior'a Dragina Mer'a din Sira, care în urm'a sortirei a și dobanditu 4 carti că premiu.

POST'A REDACTIUNEI.

Dômn'a Elen'a primêca respectuș'a noastră multiamita pentru genti'a-i apronisiune de-a remanê pururea fidelu „Amiculu Familiei." — Ceriulu se-si reverse în abundanț'a darulu și benevolentarea s'a asupra D-s'ale și a onorabilei s'ale familia!

C. M., E. L., S. P. M., M. I. N. și **A. B.** Multiamita sincera. Voru urmă în numerii mai de-aprôpe.

G. P. Rusi'a are 10 milione locuitori. Noi nu ținemu a fi de ceva mare interesu pentru publiculu nostru cetitoriu; comunicarea tuturor atentatelor, sinucideriloru, omoruriloru și altoru criminalitatii de care geme diurnalistic'a straina.

Floricia mandra flóre . . .
O am pușo la recóre.